

نقد و بررسی آیین نامه شماره ۷۱ شورای عالی بیمه (آیین نامه حمایت از بیمه گذاران، بیمه شدگان و صاحبان حقوق آنها)

مدرس:
دکتر ماشاءاله بناء نیاسری

پیشینه کارگاه

فلسفه تأسیس بیمه مرکزی و اهداف «قانون تأسیس بیمه مرکزی و بیمه گری» مصوب ۳۰/۰۳/۱۳۵۰ هجری خورشیدی

- ماده ۱ قانون تأسیس بیمه مرکزی و بیمه گری: بمنظور تنظیم و تعمیم و هدایت امر بیمه در ایران و حمایت بیمه گذاران و بیمه شدگان و صاحبان حقوق آنها همچنین بمنظور اعمال نظارت دولت بر این فعالیت موسسه ای بنام بیمه مرکزی ایران طبق مقررات این قانون بصورت شرکت سهامی تأسیس میگردد.

اهداف تصویب آیین نامه شماره ۷۱ (حمایت از حقوق بیمه گذاران، بیمه شدگان و صاحبان حقوق آنها)

- شورای عالی بیمه با استناد به ماده ۱ و بند ۵ ماده ۱۱ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه گری و به منظور:
- تقویت اعتماد عمومی به صنعت بیمه و افزایش آگاهی عمومی از خدمات بیمه ای و شیوه عرضه آن؛
- الزام بیمه گران به ارایه اطلاعات کامل، درست و به موقع قبل و بعد از صدور بیمه نامه به بیمه گذاران؛ و
- الزام بیمه گران به تسهیل فرایند بررسی و پرداخت خسارت و رسیدگی به شکایات بیمه ای.

اطلاعات مدرس و همکاران

دکتر ماشاءاله بناء نیاسری
دکترای تخصصی در حقوق خصوصی از دانشگاه شهید بهشتی
وکیل پایه دادگستری و مشاور حقوقی

بیان مسأله و ضرورت انجام کارگاه

تبیین نوآوری ها و کاستی های آیین نامه شماره ۷۱ و ارتباط این آیین
نامه با سایر قوانین و مقررات بیمه ای کشور

سوابق مطالعاتی و پژوهشی مربوطه

سوابق پژوهشی مستقیمی درباره مفاد کلی آیین نامه شماره ۷۱ شورای عالی بیمه مشاهده نگردید.

دامنه شمول مقررات آیین نامه شماره ۷۱ از حیث اشخاص مشمول

دامنه شمول در جانب عرضه: مؤسسات بیمه،

دلالت (کارگزاران) رسمی بیمه، و نمایندگان بیمه

(بندهای ۳ و ۴ و ۵ ماده ۱ آیین نامه)

دامنه شمول در جانب تقاضا: متقاضیان خدمات

بیمه، بیمه گذاران (بندهای ۶ و ۷ ماده ۱ آیین نامه)

ممنوعیت فروش اجباری بیمه

ممنوعیت فروش اجباری بیمه

بند (۱۷) ماده ۱ آیین نامه: فروش اجباری بیمه: هر گونه فروش بیمه بدون تقاضا و تمایل بیمه گذار یا ملزم کردن وی به هر طریقی به خرید بیمه یا خرید از یک بیمه گر خاص.
منشأ اجباری کردن بیمه: قانون و یا مقررات؟

نمونه قانون:

- قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه - ۱۳۹۵
- قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست - مصوب ۱۳۹۲ -

ماده ۱۵ - درخواست کننده منحصر یا درخواست کنندگان سرپرستی باید متعهد گردند که تمامی هزینه های مربوط به نگهداری و تربیت و تحصیل افراد تحت سرپرستی را تأمین نمایند. این حکم حتی پس از فوت سرپرست منحصر یا سرپرستان نیز تا تعیین سرپرست جدید، برای کودک یا نوجوان جاری می باشد. بدین منظور سرپرست منحصر یا سرپرستان، موظفند با نظر سازمان خود را نزد یکی از شرکتهای بیمه به نفع کودک یا نوجوان تحت سرپرستی بیمه عمر کنند.

نمونه آیین نامه: بند (۱۲) ماده ۲۰ آیین نامه تأسیس و فعالیت شرکت های حمل و نقل بین المللی کالا
فورواردر بایستی مسئولیت های مدنی خود را بابت خدمات فورواردری که بعهده می گیرد بیمه نماید.

ممنوعیت اجبار متقاضی بیمه به خرید بیمه از بیمه گر خاص

فروش اجباری بیمه: هر گونه فروش بیمه بدون تقاضا و تمایل بیمه گذار یا ملزم کردن وی به هر طریقی به خرید بیمه یا خرید از یک بیمه گر خاص.

ضمانت اجرای فروش اجباری بیمه؟ (ماده ۹ آیین نامه شماره ۷۱)

ممنوعیت تبلیغات گمراه کننده در عرضه خدمات بیمه ای

- تعریف تبلیغ بیمه ای (ماده ۲ آیین نامه)
- تعریف تبلیغ بیمه ای گمراه کننده (ماده ۳ آیین نامه)
- لزوم اخذ موافقت مؤسسه بیمه جهت انجام تبلیغات بیمه ای توسط نماینده بیمه (ماده ۵ آیین نامه)
- لزوم نظارت مؤسسه بیمه بر تبلیغات بیمه ای نمایندگان خود (ماده ۴ آیین نامه)
- ممنوعیت تبلیغات بیمه ای توسط کارگزار (دلال) رسمی بیمه به نفع مؤسسه بیمه ای خاص
- ضوابط ناظر به تبلیغات بیمه ای در صدا و سیما (تبصره ماده ۴ آیین نامه)
- اختیارات نهاد ناظر (بیمه مرکزی) در مواجهه با تبلیغات بیمه ای گمراه کننده یا خلاف قوانین و مقررات (ماده ۷ آیین نامه)

تعهد به رعایت حداکثر حسن نیت در حقوق بیمه های بازرگانی

- تعهد به رعایت حداکثر حسن نیت در حقوق بیمه های بازرگانی
- تعهد به دادن اطلاعات صحیح و درست
 - تعهد به خودداری از تدلیس (بیان اظهارات کذب)
 - تکلیف به دادن هشدار به متقاضی بیمه و بیمه گذار (ماده ۱۱ آیین نامه و ماده ۱۵ آیین نامه شماره ۷۱)
- تعهد به رعایت حداکثر حسن نیت: جاده ای یک طرفه یا جاده ای دو طرفه؟
- (ارتباط مواد ۱۲ و ۱۳ قانون بیمه ۱۳۱۶ و ماده ۸ آیین نامه شماره ۷۱)
- نظام تعهد متقاضی بیمه به افشای اطلاعات و خودداری از تدلیس: نظام پرسشنامه باز یا نظام پرسشنامه بسته؟ (بند ۸) ماده ۱ آیین نامه شماره ۷۱؛ و ماده ۱۲ آیین نامه شماره ۷۱)

تعهد بیمه گر به شناسایی نیازهای بیمه ای متقاضی بیمه

- فرم پیشنهاد بیمه به مثابه سند گفتگوهای مقدماتی و اهمیت آن در قراردادهای بیمه
- اهمیت فرم تقاضای بیمه در شناسایی نیازهای بیمه ای متقاضی بیمه
- تعهد بیمه گر به دادن مشورت به متقاضی بیمه
- بند (۸) ماده ۱ آیین نامه شماره ۷۱؛ ماده ۱۰ آیین نامه شماره ۷۱؛ و عبارت پایانی ماده ۱۵ آیین نامه شماره ۷۱

ساختار اسناد قرارداد بیمه

مفاد رابطه قراردادی طرفین قرارداد بیمه در چه اسنادی یافت خواهد شد؟

- شرایط عمومی
- شرایط خصوصی
- شرایط پیوست بیمه نامه
- الحاقیه
- فرم پیشنهاد
- تقدم و تأخر اسناد فوق؟ (جمله پایانی بند (۱۳) ماده ۱؛ و جمله پایانی بند (۱۲) ماده ۱ آیین نامه شماره ۷۱)
- ماهیت شرایط پیوست بیمه نامه در عرف بین المللی بیمه چیست؟
- ارتباط شرایط خصوصی و شرایط عمومی در صورت تعارض؟ تعارض مفاد عبارت اخیر بند (۱۲) ماده ۱ آیین نامه شماره ۷۱ با مفاد ماده ۷ آیین نامه شماره ۹۴ شورای عالی بیمه

اصول لازم الرعایه در نگارش و تنظیم بیمه نامه و سایر تکالیف مرتبط با سند بیمه نامه

- تعهد به رعایت شفافیت در نگارش مفاد بیمه نامه (ماده ۱۴ آیین نامه شماره ۷۱)
- تعهد به استفاده از حروف خوانا (ماده ۱۴ آیین نامه شماره ۷۱)
- تعهد به پرهیز از ابهام و اجمال در نگارش شروط بیمه نامه و درج شروط و مندرجات متعارض (ماده ۱۴ آیین نامه شماره ۷۱)
- تعهد به تفهیم مفاد بیمه نامه (ماده ۱۵ آیین نامه شماره ۷۱)
- تعهد به تسلیم یک نسخه از بیمه نامه به بیمه گذار (ماده ۱۶ آیین نامه شماره ۷۱)

قواعد تفسیر اسناد قراردادهای بیمه

- قاعدهٔ تقدم مفاد شرایط خصوصی بر شرایط عمومی در صورت تعارض مفاد (جملات پایانی بندهای ۱۲ و ۱۳ مادهٔ ۱ آیین نامهٔ شمارهٔ ۷۱)
- قاعدهٔ تفسیر ابهام و اجمال و تعارض در مندرجات سند قرارداد علیه پیش نویسندۀ قرارداد (contra proferentem rule) (جملهٔ پایانی مادهٔ ۱۴ آیین نامهٔ شمارهٔ ۷۱)
- فلسفهٔ قاعدهٔ تفسیر ابهام یا اجمال و تعارض در مندرجات سند قرارداد علیه پیش نویسندۀ قرارداد
- مفهوم ابهام و اجمال؟
- دفع یک شبهه: آیا قراردادهای بیمه مطلقاً و در همهٔ موارد علیه بیمه گر باید تفسیر شود؟
- در صورتی که منشأ ابهام یا اجمال قوانین و مقررات باشد، آیا قاعدهٔ فوق همچنان به موقع اجرا در می آید؟ مثال مادهٔ ۳ قانون بیمهٔ اجباری سال ۱۳۹۵
- قاعدهٔ تفسیر علیه بیمه گر: قاعدهٔ مبتنی بر کارایی (Efficiency) یا قاعدهٔ مبتنی بر بازتوزیع (Redistribution)؟

تکالیف عرضه کنندگان بیمه در مقطع وقوع حادثه و مطالبه خسارت

- نقدی بر ماده ۲۱ آیین نامه شماره ۷۱ از حیث زمان اعلان مدارک جهت بررسی و رسیدگی به خسارت

مدت زمان پرداخت غرامت و ضمانت اجرای آن

- ارتباط ماده ۳۳ قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به اشخاص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه مصوب ۱۳۹۵ با ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی و ماده ۲۲ آیین نامه شماره ۷۱

ضمانت اجرای احکام و مقررات آیین نامه شماره ۷۱

- نقدی بر نظام ضمانت اجرای نقض احکام و مقررات آیین نامه شماره ۷۱ (ماده ۳۰ آیین نامه)

سؤالی مهم ولی بی پاسخ: کدام یک از قواعد مندرج در آیین نامه های شورای عالی بیمه امری، کدام نیمه امری، و کدام تخییری است؟

با سپاسی از شما